

پنجمی سنه

﴿ نمبر ۲۴ ﴾

حزیران ۷ ۱۳۱۲

۶ محرم ۱۳۱۴

آبونه بدلی

برسنه لک الی ایکی نسخه سی پوسته
اجرتیله برابر بروجہ پیشین ۲۵
غروش، استانبول ایچون اداره نظام
نہدن آلتیق اوزره ۲۰ غروشہ دور.

نسخہ سی ۲۰ پارہ در

ادارہ خانہ سی

باب عالی جادہ سندہ قصبہ کتب خانہ
سیدور. رسالہ یہ متعلق کافہ مشورہ
لیت وخصر سات ایچون (قصبہ
کتب خانہ سنہ) مراجعت اولونور .

نسخہ سی ۲۰ پارہ در

معارف

پنچشنبہ کونلری نشر اولونور فنی و ادبی رسالہ

(محرری : خالد صفا)

حکمت بدایع حقیقه بر قاج سوز [۰]

— مس —

حکمت بدایع (استهیک) ؛ حسن و صنعت

فیدر .

بوفک فرانسزجه مقابلی اولان (استهیک) کلهسی لسان یونانیده حییات و احتیاسات معنائی افاده ایدن (Esthesis) کلهسندن مشتق اولمش و تامیله معنای ماضع لهنده قوللانمشدر . زیرا حسن ، اقسام قبول ایتمکسزین . هم تحسبات مادیه هم مده تحسبات معنویه مزه اجرای تأثیر ایدر .

بر بدیعه نك حصوله کتیردیکی هیجانی تدقیق ایدم : کورورز که بو هیجان پك مختلطدر . بر تابلویه ، بر هیكله نصب نظر مقتونیت ایدر ایسهك کوزلرمز الوانك پاراقاغندن ، تنوعندن ، خطوطك انتظامندن ، هیكلك وجوده کتیرلیدیکی مرمرک لطافتندن بر تأثیر حسی نتیجهسی اوله رق متلذذ اولور ؛ ایسته بو ، هیجانك قسم مادیسیدر . فقط فکر بونکله قالماز ؛ ده ایلری به کیدر ؛ خطوط و الوانك آنك اتحادینی و هر برینك هیئت مجموعه اوزرینه اولان تأثیرینی آکلار ؛ تمثالك آلتنده کیزلنن فکره نفوذ ورسامك ، هیكلتر اشك فیکریله روحیله امتزاج ایدر ؛ ایسته بو ، قسم معنوی و یا محظوظیت بدیعه در . بر کمالک تللردن قوپوب اوچان نغمات ، هوای نسیمی ایچنده دالعالانیر ؛

[۰] بر وقت «مکتب» رسالهی واسطه سیله نشر اولغمشده مابعدینه کثرت مشغولیت مناسبیله دوام اولونه میدیندن بو مقاله یی تکرار غزته مزه درج ایدرک مابعدینی انعامه غیرت ایدم کجز .

هو دالعالاری آره سندن سوزبله رك سامعه به دو قونور اوقشاز . روح . بونغمه رك صورت ارباطندن ، کاینچینك روحندن نغمات موسیقیه تأثیری آلتنده روحزه سیلان ایدن بر حسدن مسحور اولور ، غایان ایدر .

تعبیر دیکرله ، محظوظیت بدیعه هم سکونت بخش حسیت هم ده مسرت فیکر تدر . مس حقیقه ایراد اولنان تعریفاتی کوزدن کچیرر و ممانلارینی کندیسيله قاریشدر مفسزین آیرسه ق بو ایکی عنصر بیننده کی رابطه یی اله ایتمش اولورز .

اولا کوزل ، لطیف دیمک دکدر . حواسمزك بعضی سندن . مثلا قوه شامه و ذائقه دن کان شیر کوزل اولمقسزین لطیفدر . بالعکس ، بر چوق کوزل شیر بزى تسریر اتمک شویله دورسون آچی ، کدر آکین بر تأثیر حصوله کتیرر . « مده » نك چوقسارینی بوغزالامسی بوتون وجود مزه لرزه سالار ؛ فقط روحنه حاکم اولان هوس و حرصك درام شکننده اراشمی زیاده سیله کوزلدر .

لااوقونك وفاتی اراشه ایدن هیكل مشهورده عین تأثیری حاصل ایده گلکیده در .

کوزل ایله نافع بیننده کی فرق ، احتمال دها بیو کدر . فیلوزوفلر بوندر بیننده کی مناسبانك وجودینه قائل اولیه رق هر ایکسینک عینینه حکم ایتمشدر . اصلکه سوقراط ، بونلری نوافقی فکر مشترکنده برلشدریرر و دیر ایدی کی : بر شی علت غاییه موافق اولدیمی هم نافع هم کوزلدر . بوندن ده ، بر نجره آتسه تحمل ایدر و کندیسندن استفاده اولنورسه بو نجره نك « کوزل بر نجره » اولدیقی

استنتاج ایدردی . قانت ایسه بونری تمامیه یکدیگردن آیرهرق کوزل شیرده خارجه برعلت غایبه دکل بانک برعلت غایبه باطنیه موجود اولدیفنی افاده ایلمشدر .

اشیای مذکوره ؛ کافه اقسامنده علت غایبه خیالیهدن اقتباس اولنورکه بوده بالذات کندی کوزل لکلریدر . فقط هیچ بر ایشه یارامایوب اصلا نافع دکلدردر . بوندن ماعدا بعض اشیا واردرکه فائده لی اولدقبرنی نظر اعتباره آنچه بزه کوزل کورونمزدر . مثلا زینت اساجه سی کوزل اولدیفنی حالمه محاربه ایچون قوللانماز ؛ (برنار پالیسی) نک بر قدسی ، بر طباعی اثر سنعتدر . فقط آن سفرده قوللانمق کیسه نک خاطرینه گلز .

کوزلی حقیقت و خیر ایلهده قاریشدر ماملیدر . واقعا بینلرنده مقارنت بولندیفنی انکار اولنه ماز . مثلا عالیجنابانه ، قهرمانانه بر حرکتی افعال حسنه جمله سندن عد ایله درک (کوزل حرکت) دیه سیلیرز . دیگر طرفدن نه بو الوینی :

Rien n'est beau que le vrai, le vrai seul est aimable. یعنی « حقیقتدن بشقه هیچ بر شی کوزل دکل ، آنجق حقیقت سوبملیدر . » دیدیکندن ونده آفرده دوموسه تی :

Rien n'est vrai que le beau, rien n'est vrai sans beauté. « هیچ بر شی حسندن دها حقیقی اولدیفنی کبی هیچ بر شی کوزل کسز حقیقی دکلدر . » بولنده جواب ویردیکندن طولانی تمامیه حقسز عد ایله درز .

لکن بو دستورلردن کوزل ایله حقیقت و خیر بیننده بر مناسبت طبیعی موجود اولوب کندی اصللرنده ، موجود اولان بر قانون ایجابجه طبیعاً

تمام اولمغه میال بولندقبرنی استنتاج ایتملیدر . کوزل خادم خیر و حقیقت اوله مادیفنی کبی واسطه نک مقصدله متناسب اولمی کبی خیر و حقیقتله ده متناسب اوله ماز ، اولمق لازم کلسه آنرله تسوی حاصل ایدرمن و بر ماهیت مطاقه یه مالک اوله ماز . حسن و صنعت بر قیمت مستقله و بر اهمیت ذاتیه صاحب و کندی علت غایبه لرینه بالذات کندیلری مالکدرلر . بر اثر صنعت هیچ بر شی اثبات ایتمک ایچون اجبار ایدلش اولدیفنی کبی بالخاصه قرار قطعی ویرمک ، وعظ و نصیحت ایتمک ایچون ده استعمال اوله ماز . بو نقطه نظرندن بایله جق اولورسه خیلی کورلیتیری موجب اولان « حسن ، حسن ایچون ؛ صنعت ، صنعت ایچون » سوزنی قبول ایتملیدر . حسن و صنعت خواصمک سربستی جریاتی ارانه مقصدیفنی حاوی اولدقبرندن خیر و حقیقتی آماج ایتمزله زه هیرجان و خلجان بخش ایدن و خواصمزی شدتله اولایدیران بو ایکی شیئی دائرة تأثیرندن خارج طوتمش دیمکدر ؛ حسن و حقیقت غایته مبذول اولمغه برابر خاص و صاف اولان بو ایکی منبعدن اقتباس و استنباطده بولندیفنی انکار ایدر ؛ اگر طوغریدن طوغری به اخلاق و حقیقت علیه قالقشیرسه اعتراض وجدانی ، شورش عقلینی موجب اولور ؛ اووقت مقصد اصلی اولان سربستی جریان خواص ، خال بولور . صنعت ایچون الهاماتی حقیقت . و خیرده آزامق بروطفیه اولمغه برابر بو وظیفه ده صنعتک محافظه ایدلمسی واجبدر . حسن ، خیر و حقیقته تماس ایله تکمیل ایدر ؛ لکن بعض کوزل شییلر واردرکه بونری احتوا ایتمز . مثلا « بول بوتهر » ک مرعاده تصویر ایتمدیکی

میورطلمز «ورنه» نك بردكز رسعی، «هو برور» نك
خرا به لری اشیاى نفیسه دندر؛ اخلاق زرده ؟
غول بیانی کبی خیال باطلک ، قنادلی بر آنک
یاریسی انسان و یاریسی آت شکلمه کی موجود
اساطیرینک صنائع نفیسه تفریشیده تاثیرات لطافت
بخشاسی مسلمدر ؛ حقیقت زرده ؟

بالعکس ای و حقیقی اولان شیلمز **كوزل**
اولیه بیلمز . بر دعوای نظری هندسیده **كوزلك**
یوقدر ؛ كذلك ماكنه کبی بر حرکت غیر قصدیه
ایله اجرا ایدیان و عوامپسندانه بر صورتده اولان
وظائف یومیته ایفاسنده **كوزلك** تصور
ایدیلمه منز .

كوزل . لطیف . نافع . حقیقت . خیر دكلده
نهدر ؟ **كوزلی** تعریف ایچون نامم ، مههم بر طاقم
تعریفات ایراد ایدلمش و «**كوزل** . تنوع ایچنده
وحدتدر » تعریفی بوجهلدن بولونمشدر . بو تعریف
هر شیئه تطبیق اولونه بیله چکی کبی باخاسه **كوزلدن**
زیاده نافعیه تطبیق اولونه بیلمز ؛ بر ماكنه بوتون
اقسامی . چرخلرینک هیئت مجموعیه سی اعتباریله
بر مقصدی حصوله کثیرر ، یعنی وحدتک حکم
سوردیکی بر تنوع عرض ایدر .

كذلك بنه **كوزلك** تعریفنده « محدودیت
و نامحدودیتک ترکیدر » دیمش . فقط نامحدودیتک
كوزلی ترکیب ایدن مواددن بری اولسنی نصل
آکلاویه بیلمز . نامحدودیت بر شکله مالک اولدیغی
کبی بر شکلك تشکیکندهده هیچ بر خدمتی اوله ماز .
بو تعریف ایکی معنادن برنده قوللانیلمدجه برشی
آکلاشیله مایور : یا **كوزل** بر شکل محدودده مالک
اوله رق بزده بر حس نامحدودیت او یاندیرر ؛
یا خود **كوزل** بر شکل محدود و معین آلتنده

دوغارق فکری اوقشار : خیال نامحدود و مرموز
اولان بر شیئی کشف و تعقیب ایدر کبی اولور .
بو صوڪ فکری شعردن بحث ایدر کن تکرار
موضوع بحث ایده جکمز .

افلاطونه اسناد اولتان دیگر بر تعریف ده
وارکه حقیقته ده موافق ودها معمقانه در . فقط بو
تعریفده حسن ایله حقیقت و خیر بیننده بر رابطه یی
افاده ایتدیکندن مردوددر . بو تعریفه کوره **كوزل**
عبارت حقیقت ، عبارت ضمیر ایش . و بقور قوزدن ،
بر حقیقت اخلاقیه نك دائمائیه **كوزل** بر فعل
و عمل ایله مترادف اولدیغی سولمکدن چکنما مشدر .

زمانزده ایسه **كوزلك** تعریفنده « بر شکل محسوس
آمش خیال » دینور . بو تعریفاری فنا بولماملی !
چونکه بونلر حقیقتک بالذات **كوزل** اولدیغی دکل
حسیات و خیالاتمز شدتله تاثیر ایدمکک صورتده
جاذبه دار ، علوی بر شکل آلتنده عرض وجود
ایدمکک اولورلر سه حقیقت و خیالک **كوزل**
و بدیعه پرور اوله جغنی افاده ایدیورلر . قوانین
ریاضیه بالذات هیچ بر بدیعه یی احتوا ایتدیکی
حالده رکن رکیب عوالم اولماسی مناسبیله **كوزلدر** .
حقیقت ، یالکمز قوت و عظمت کافی ایله عرض
وجود ایدنجه **كوزل** اولدیغی کبی كذلك خیر
و وظیفه ده قهرمانجه سنه بر فعل ایله مترادف
اولونجه علوی و **كوزل** اولور . و الحاصل حسن ،
كوزل دیدیکمز شیرلک خیالمز اوزرینه اولان تاثیر
مخصوصندن باشقه بر شی دکلدر .

شعدییه قدر بسط ایدیلان سوزلردن شو
نتیجه یی استنباط ایتلدرکه **كوزلك** بزده وجود پذیر
اولور ؛ اشیاده بالقوه موجود ایکن قوه متخیله مزه

اجرا ایله دیکي تأثیر نتیجه سی اوله رق فعله چیقار؛
خواصمز بو تأثر دن انکشاف ایدر؛ مثلذ اولور.
ایشته قوه متخیله ایله کوزل بر برینه تامیله مر بوطدر.
کوزل آنجق قوه متخیله واسطه ایله کوزل اولاجنی
کبی قوه متخیله ده حسنه عرض احتیاج ایدر.
چونکه حسنی پذیرای وجود ایدن تخیل بشر ایسه
چو جفک قوه متخیله سی احیا ایدن ده منظره وحس
حسندر.

ماله صفا

حس حقیقت

یقین زمانره قدر بر رومانجینک مدار فخر
و مباحاتی زنکین بر خیاله کنیش بر قوه متخیله
مالک اولمقدی. حتی بر رومانجی به «صاحب خیالدر»
دیمک مدح عد اولتوردی. فقط بو سوز بو کون
بر رومانجی حقنده سویلنلسه مو آخذه دن باشقه
باشقه بر شیئه حمل ایدیله ماز. بوده رومانک احوال
و شرائطک دوچار تغیر اولماسنددر. آرتق خیال
رومانجیلرک صفت متمیزه سی اولق شرفی غائب
ایتدی.

آلکساندر دوما، اوزن سو بر کنجینه خیاله
مالکدیلر. ویقتور هوغو نوتردام دو یاری
Notredame de Paris نام اثرنده مرافی تحریک
ایده جک بر حکایه ایله بر جوق شخصلر تخیل
ایتدیکی کبی (ژورژ سان) ده موپرا Mauprat
اسمندکی اثرنده قهرمانلرینک خیالی مجتربله
قوجه بر قومه حس شوق القا ایتدی. لکن هیچ
کیمسه بالزاقک، ستاندالک صاحب خیال اولدینی

فکرینه دو شامشدر. دائماً اونلرک تدقیق و تحلیل
خصوصنده بر قدرت خارق العاده به مالک اولدقلری
لسان ستایشده دولاشیر. بونلرک بیوککلگری
حکایه ایجاد ایتلرندن دکل بلکه زمانلری تصویرده
حائز رجحانیت اولملرنددر. رومانلرک حال
حاضرده کی تکاملی. خیالک رومانلر دن تبعادی
هپ اونلر سایه سنده اولدی. مثلاً عصر مزک الک
اک مشهور و بو یوک رومانجیلرندن اولان کوستاو
فلورلرک، ادمون و ژول وونفورلرک، آلفونس
دوده لرک مزینی صحرا نورد خیال اولملرندیدر؟
نه کزیر! طبیعتی صورت مکمله ده افاده ایتلرندن.
اوت! بو کون خیالک درجه اعتباردن
سقوطنده اصرار ایدیله بیئر. چونکه زمانمز
رومانجیلرک خاصه میزه سی بو سقوط اعتبارده در.
اگر رومان فکر ایچون بر بازیجه عدا ایدیلر
و رومانلرده لطافت و علویت بیاندن بشقه بر شی
ارامتزه او زمان طبیعیدرکه رومان بر جوق
ایجادات خیالیله ایله دولار. تاریخی رومانلرده بیله
خیالاته مراجعت اولونمش و وقایع سالفه محررک آرزو-
سنه کوره بیک دورلوقالیه دو کولمشدر. تدقیق و تحلیل
ایدن طبیعی رومانلرک احوال و شرائطی ایسه
بستون باشقه در. بوراده رومانجی ینه ایجاد ایدر
فقط یالکز بر پلان، بر درام، و وقایع یومیه
کندیسته، موضوعلر حاضرلار. بو وقایعک اهمیت ایزر
چونکه اشخاصک منطق جهتله اولان ترقیاتندن
باشقه بر شی ارانه ایجاز. الک مهم ایش قارئین
اوکنده ممکن اولدینی قدر مضحکه بشریه یی اوینایان
و برحیات بولونان اشخاصی صحنه بیانه کتیرمک
و خیالی ردای حقیقت آتیه کیزله مک کال جدواهتم
ایتمکدر.